

Ante Kovačić: U registraturi

Pred vama je ulomak iz romana *Ante Kovačića U registraturi*. Najprije pažljivo pročitate ulomak, a zatim i upute za pisanje školskoga eseja ispod teksta. Sadržajno i grafički oblikujte ga kao zaokruženu cjelinu (uvod, razrada, zaključak). Redoslijed smjernica nije zadan – oblikujte svoj esej služeći se smjernicama, a ne doslovno odgovarajući na pitanja! Esej treba imati **od 400 do 500** riječi.

Dok sam ja tako u sebi zadubljen sjedio na hrastovoj klupčici, ovlaženoj rosom, nisam ni opazio da je netko unišao u bašču. Prenem se, začuvši tihe i lagane korake i šuštanje odijela, te ugledam ženski lik. Ja se sav smetem, a krv mi pojuri u glavu. Htjedoh pobrati svoje knjige i krenuti iz vrta, ali one mi ispale iz ruku i razletješe se listovi od raskinutih knjiga po rosnoj travi. Tu se približi ona i nazvavši mi "dobro jutro" lijepo se sagne i stade sabirati rasute listove mojih knjiga. Ja se negdje zažarih poput makova cvijeta... Dobro sam znao da je ona nova šticešnica i rođakinja u Mecenovu domu... Noćas je htjedoh silom vidjeti i malo da ne nagrajisah: a sada je evo iznenada sinula poput sunca na jutarnjem nebu... Divna i obla uda njezina tijela tako se lagodno sagibahu za listićima mojih izderanih knjiga, a onda se posadi na klupčicu: - Podajte mi knjige ovamo! - Ja ih pružim, još više smeten nego prije, a ona me sada istom pogleda tako pronicavo svojim velikim plavim očima i stade po stranama ulagati listove u knjige. Ne upitavši me ni za ime, slažući listove, ukori me dražesnim posmijehom: - Oj, oj, neuredna li đaka! Dragoviću moj! E, to je prvi pojav genijalnosti... Mladu mu dušu zaokupljaju druge misli i drugi snovi negoli je red i mar za školske knjige... Nije li tako? - pogladi me ona po rukama i opet upre one velike oči u mene. Već tada poznavah sav život našega dobrotvora, a u družinskoj sobi s kumordinarom Žoržom naučio sam još više toga u društvu pokvarenih i izopačenih slugu i sluškinja. Dokle je to žensko biće tako ljubazno oko mojih knjiga čavrljalo, ja iznenađen promatrah njezin krasan lik, a ujedno punila mi se duša jedom i gorčinom... Kumordinar je pravo sudio! Bijaše ta nova šticešnica krasno biće! Ako joj je šesnaest godina, ipak nije prevalila sedamnaeste. Potegnem knjige k sebi i progundam: - Vi ste nova šticešnica i rođakinja našeg dobrotvora? - Ja sam Laura G. - odsiječe ona nekako trpkno. - A vi? Đak. Dakako, to svjedoči taj kup knjiga. Vi ste po svoj prilici bliži rođak gospodaru ovoga doma? - Ne. Uzelo me od milosti, seljačkoga sina, da me uzgajaju poput takozvanog "siromašnog đaka"! - odgovorim. - A kako se zove taj siromašni đak? - Ivica Kičmanović! - Ivica! Ivica! - uskliknu rekao bi ushićenim glasom djevojka. - Sirotan Ivica! Eh, tada smo braća: ja sestra, a ti brat! Oboje sirotani! - I ona me uhvati za ruke i tako me milo gledala, nu ja tome pogledu nijesam mogao odoljeti, već ponikoh nikom. - Brat i sestra - ponovi ona tiše. - Ne pristaješ li? Ej, pa kako će to lijepo biti! - I ona, ne očekujući moga odgovora, živo me cjelune u usta, u čelo, u oči... Nikada me još žena nije poljubila, osim moje majke. Polije me rumen do usiju i ja se hrlo i oprezno ogledah ne bi li se gdje u blizini desio milostivi Mecena ili njegov alter ego, kumordinar Žorž... Ali sve bijaše mirno, tek je lagahan jutarnji struj ponjihavao granjem i cvijećem.

Smjernice za pisanje

- Uvodni dio

Smjestite ulomak u kontekst romana. Odredite mjesto romana u autorovu stvaralačku opusu i u razdoblju hrvatskoga realizma.

Na temelju pročitanoga ulomka i poznavanja Kovačićeva stvaralaštva u razdoblju hrvatskoga realizma iznesite koji se problem najavljuje u zadanom ulomku.

- Središnji dio

Kako se Ivica ponaša u prvom susretu s Laurom? Prisjetite se njegova života prije susreta (djetinjstvo, školovanje, život u Meceninu domu). Potkrijepite svoja zapažanja citatima iz ulomka.

Suprotstavite Ivičinu ponašanju Laurinu reakciju. Što vam ona otkriva o njezinu karakteru? (Prisjetite se naturalističke motivacije.) Povežite susret Ivica i Laure s njihovim odnosom u nastavku romana. (Nemojte prepričavati sadržaj!)

Povežite ga s odnosom selo – grad.

Zaključite kako je u romanu prikazana sudbina Ivica Kičmanovića (socijalno-psihološka motivacija lika). Povežite ime lika s njegovim karakterom.

Prisjetite se koji je lik u razdoblju predrealizma imao sličnu sudbinu.

Usustavite svoja zapažanja o romanu: lik, motivacija lika, stilska obilježja, pripovjedač. Povežite realističku temu (selo-grad, mogućnosti školovanja nadarenoga pojedinca iz siromašne sredine) s današnjom situacijom.

Smatrate li da je taj problem još uvijek aktualan? Potkrijepite svoje tvrdnje citatima (djelo, ostala književna djela, iskustvo).

- Završni dio

Osmislite na temelju prethodnoga izlaganja zaključak o liku Ivica Kičmanovića i romanu U registraturi u kontekstu autorova stvaralaštva i hrvatskoga realizma.

Povežite svoj zaključak s problemom koji ste najavili u uvodu.

- Esej

Roman "U registraturi" Ante Kovačić pisao je u pretposljednjoj godini života (1888.), unoseći u nj mnoge autobiografske elemente – kao i glavni lik Ivica Kičmanović, potjecao je iz siromašne obitelji te se školovao zahvaljujući tuđoj potpori. Iako je roman ponešto nedosljedan i iscjepkan jer ga je objavljivao u nastavcima u časopisu "Vijenac", smatra se najvećim djelom hrvatskog realizma zbog složenosti stila (mješavina romantizma, realizma i naturalizma) i građe (sav piščev svjetonazor), smjelog eksperimentiranja s kaotičnom formom i uspelih portreta likova. U zadanom ulomku mladi seljački sin Ivica, boraveći u gradu kod bogatog Mecene kako bi se školovao, susreće Lauru,iskusnu, prelijepu gradsku djevojku, također Meceninu štičenicu, u koju se zaljubljuje, što će ga kasnije upropastiti. Time se najavljuje problem fatalne žene koju je život naučio probijati se spletkama i zločinima, uz problem dolaska inteligentnog, ali naivnoga siromašnog seljačkog sina u grad na školovanje.

Izbrisano: ,

Pri prvom susretu s Laurom Ivica se zbuni i pokazuje svoju sramežljivost

uzrokovanu neiskustvom te pobožnim i jednostavnim seoskim odgojem: „Ja se sav smetem, a krv mi pojuri u glavu. Htjedoh pobrati svoje knjige i krenuti iz vrta, ali one mi ispale iz ruku i razletješe se listovi od raskinutih knjiga po rosnoj travi. (...) Ja se negdje zažarih poput makova cvijeta (...)“. Laura, naprotiv, preuzima inicijativu – skuplja njegove knjige i sjeda pored njega. Ona pogađa njegove misli prepune očaranosti njome: „Mladu mu dušu zaokupljaju druge misli i drugi snovi negoli je red i mar za školske knjige (...)“ te započinje i održava razgovor i, zavodeći ga, nagovara ga da ju smatra sestrom po nevolji („Eh, tada smo braća: ja sestra, a ti brat! Oboje sirotani!“), a na kraju ulomka vrlo ga smjelo i slobodno ljubi. I ona, ne očekujući moga odgovora, živo me cjelune u usta, u čelo, u oči (...) Nikada me još žena nije poljubila, osim moje majke. Polije me rumen do ušiju i ja se hrlo i oprezno ogledah“. Odlučna da dobije ono što želi, uvjerljivo glumi samouvjerenu, privrženu i dobrodušnu osobu, ali u nastavku romana pokazuje se kao proračunata, prevrtljiva i amoralna, a naposljetku i suluda. Budući da je bila tajno dijete nemoralnog Mecene i seljanke koju je silovao i koja je nakon toga poludjela, Laura je nasljeđem i okolnostima prisiljena na takvo ponašanje. Premda Ivičino prezime Kičmanović sugerira snažan karakter, a on uistinu inteligencijom i duhom nadmašuje svoje suseljene, u odnosu s Laurom on je beskičmenjak: ona je ta koja kasnije upravlja njegovim životom. U početku je to pozitivno jer zahvaljujući zločinom stečenu novcu postaje Ivičina dobrotvorka, no u konačnici ga upropaštava: cijeneći slobodu iznad svega, ne pristaje na brak, zbog čega Ivica doživljava osudu u selu i mora otići. Za vrijeme njegove odsutnosti vara ga, a kada ju Ivica (saznavši to) ostavi i ženi se susjedom Anicom, koja je oličenje naivne seljačke dobrote, upada sa svojom bandom na svadbu i uništava mu budućnost ubojstvom Anice i obitelji. Ivičina je sudbina određena Laurom kao intrigantom te njegovom rascjepkanošću između sela i grada, odnosno Anice i Laure koje utjelovljuju ta dva suprotna okruženja. Socijalnu pozadinu i tragičan završetak zbog fatalne žene Ivica dijeli sa značajnim likom iz hrvatskog predrealizma: Šenoinim prijansom Lovrom. A nešto kasnije, na prijelazu u 20. stoljeće, Vjenceslav Novak obradio je temu školovanja siromašnoga nadarenog pojedinca u svojim novelama "U glib" i "Nezasitnost i bijeda", od kojih potonja također ima tragičan završetak, ali bez ljubavnih elemenata. U usporedbi s tim vremenima, danas su mogućnosti stipendija i pomoći mnogo veće pa su tako upropašteni životi rjeđi, ali siromašnoj djeci iz manjih sredina više školovanje, nažalost, uvijek će biti teže nego nama koji smo imali sreću roditi se u relativno dobrostojećim gradskim obiteljima.

Izbrisano: (

Izbrisano: ga

Izbrisano: (

Izbrisano:)

Izbrisano: i

Izbrisano: i

Izbrisano: primorana

Izbrisano: . N

Izbrisano: ,

Izbrisano: ; z

Izbrisano: a

Izbrisano: odsutstva

Izbrisano: ,

Izbrisano: P

Ovim djelom Kovačić je, dakle, ostvario vrhunac svog stvaralaštva i vrhunac hrvatskog realizma, unijevši u nj sve svoje iskustvo i ideje, obradivši tada aktualan problem, originalno izmiješavši elemente svih tada prevladavajućih književnih stilova te razradivši glavne likove kao osobe, tipove i simbole.

Izbrisano: ,